

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8SŽk/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 3018200220
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3018200220.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: A. S., K. XX. X.J. XXXX, I. O. S. XXX, XXX XX S., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Trenčín, so sídlom Hviezdoslavova 3, 911 01 Trenčín, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. KaTN/13320/2018, č. RZ: 57301/2018 z 27. apríla 2018, konajúc a rozhodujúc o kasačnej sťažnosti žalobkyne ako sťažovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/33/2018-41 z 24. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/33/2018-41 z 24. septembra 2018 z a m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov p r á v o na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „správny súd“) uznesením č. k. 13S/33/2018-41 z 24. septembra 2018 podľa § 98 odsek 1 písmena d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) odmietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. KaTN/13320/2018, č. RZ: 57301/2018 z 27. apríla 2018, ktorým žalobkyňi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci o určenie, že poškodenie zdravia žiadateľky (žalobkyne) je chorobou z povolania. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4. októbra 2018.

2. Správny súd v odôvodnení uviedol, že podľa doručky založenej v administratívnom spise bolo rozhodnutie žalovaného žalobkyňi doručené do vlastných rúk 9. mája 2018, tzn. lehota na podanie správnej žaloby uplynula 24. mája 2018. Žalobkyňa podala správnu žalobu na poštovú prepravu 4. júla 2018, teda zjavne po tejto lehote, oneskorene. Správny súd ďalej uviedol, že na uvedené nemá žiaden vplyv, že žalobkyňa v rozpore s poučením podala odvolanie, obrátila sa na Ministerstvo zdravotníctva, resp. dospela sama k názoru, že zákon ju žiadnou lehotou na podanie žaloby nelimituje. V tejto súvislosti správny súd zdôraznil, že žalobkyňa v poučení, ktoré bolo dokonca zvýraznené, aby upútalo pozornosť adresáta, dostala jasnú a zrozumiteľnú informáciu o tom, ako má postupovať v prípade, že s

rozhodnutím nesúhlasí. To, že sa žalobkyňa týmto poučením neriadila a zvolila vlastný postup, má za následok, že zmeškala lehotu na podanie správnej žaloby, čo viedlo k jej odmietnutiu.

3. Proti rozhodnutiu správneho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „sťažovateľka“) podaním z 12. októbra 2018 označeným ako „odvolanie“, odovzdaným na poštovú prepravu 15. októbra 2018 a doručeným správne súdu 17. októbra 2018, súčasne odovzdaným na poštovú prepravu 15. októbra 2018 a doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 16. októbra 2018 (ktorý podanie 18. októbra 2018 odstúpil správne súdu - č. I. 48) kasačnú sťažnosť, z obsahu ktorej možno vyvodit' prejav vôle sťažovateľky, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „kasačný súd“) zrušil kasačnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu a vec vrátil správne súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

4. V odôvodnení kasačnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že správnu žalobu podala z dôvodu, že s rozhodnutím žalovaného nesúhlasí. Ďalej opísala skutočnosti, ktoré mali byť predmetom poskytnutia právnej pomoci, v rámci čoho namietala zaujatosť posudkového lekára a jeho prepojenie s jej bývalým zamestnávateľom Leoni Cable Slovakia, spol. s r. o., čím mienila vyvrátiť tézu žalovaného o zjavnej bezúspešnosti svojho nároku. Mala za to, že správny súd nezaujima, že si zničila zdravie pri práci, kde sa „človeka snažia len využiť, pokiaľ vláde nech robí a potom ho vyhodit' ako nepotrebnú vec“, ale obmedzil sa na to, či „bol dodržaný nejaký termín“. Uviedla, že si myslí, že pre zákon a spravodlivosť by nemal byť „nejaký dátum“ až taký dôležitý, a že nevedela, že podanie žaloby je časovo obmedzené, keď sa o tom v žiadnom zákone nedočítala. Záverom kasačnej sťažnosti uviedla, že verí v spravodlivé rozhodnutie kasačného súdu. Ku kasačnej sťažnosti (v rovnopise doručenom kasačnému súdu) priložila napadnuté uznesenie, žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, rovnopis žaloby, rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 615 721 6967 0 z 30. novembra 2017 a zápisnicu z jednania Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne z 27. júla 2017.

5. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadril podaním z 13. novembra 2018, v ktorom zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení z 25. júla 2018 a uviedol, že sťažovateľka neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktorými by namietala zákonnosť rozhodnutia žalovaného a napadnutého uznesenia, vyjadruje sa iba k obsahu sporu, do ktorého požiadala o poskytnutie právnej pomoci. Vzhľadom na to, že žalobkyňa neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by spochybnili právny názor súdu, navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

6. Žalobkyňa sa podaním z 21. novembra 2018 a 2. januára 2019 vyjadrila k vyjadreniu žalovaného z 13. novembra 2018, kde namietala, že žaloba nemôže byť podaná oneskorene a nie je dôvod, aby bola z toho dôvodu zamietnutá. Opätovne namietala zaujatosť posudkového lekára a nesprávne závery Celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania o neuznaní choroby z povolania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť žalobkyne je nutné ako nedôvodnú postupom podľa § 461 S.s.p. zamietnuť.

8.1. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) sa tento zákon vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddlžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

8.2. Podľa § 18 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci sa konanie začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosti uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ o

poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore na tlačive. Doklady preukazujúce príjmové a majetkové pomery podľa § 17 ods. 1 písm. c) nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho bydlisko alebo obvyklý pobyt, dátum narodenia alebo rodné číslo, ak je pridelené. Na výzvu centra žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní.

8.3. Podľa § 18 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci rozhodne centrum o žiadosti v lehote do 60 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1, alebo od postúpenia žiadosti príslušným orgánom členského štátu; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu je možné podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

8.4. Podľa § 98 ods. 1 písm. d) S.s.p. správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene.

8.5. Podľa § 181 ods. 1 S.s.p. musí fyzická osoba alebo právnická osoba správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

8.6. Podľa § 181 ods. 4 S.s.p. zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

9. Skutočnosť, že žaloba nebola podaná v lehote podľa § 18 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci nebola v konaní sporná, uvedené vyplýva z obsahu spisového materiálu a nebolo ani rozporované sťažovateľkou. Sťažovateľka v rámci kasačnej sťažnosti sponchýbňuje význam prekluzívnych lehôt v správnom súdnictve a zastáva názor, že žaloba nemôže byť podaná oneskorene.

10. Správne súdnictvo je dôležitým prostriedkom ochrany práv fyzických a právnických osôb pred nezákonnými rozhodnutiami a postupmi orgánov verejnej správy. Účelom správneho súdnictva je preskúmať zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov, teda preskúmať, či správne orgány v konkrétnej veci vymedzenej žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy, resp. preskúmať i postup, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí s prihliadnutím na záväznosť zisteného skutkového stavu, ktorý tu bol v čase ich vydania.

11. V predmetnej veci preskúmava správny súd právoplatné rozhodnutie žalovaného. Právoplatnosť rozhodnutia je osobitná vlastnosť, ktorá spočíva v tom, že sa rozhodnutie stáva nezmeniteľným a záväzným pre účastníkov, štátne orgány, pre právnické a fyzické osoby.

12. Režim súdneho prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy vychádza z generálnej klauzuly obsiahnutej v Čl. 46 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, podľa ktorej, ...kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Ochrana individuálnych práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb je vzhľadom na mocenský charakter výkonu verejnej správy základným predpokladom právneho štátu. Správny súd ale tým, že v rámci svojej prieskumnej právomoci zasahuje do nezmeniteľnosti rozhodnutia toho-ktorého správneho orgánu vytvára stav, kedy po dobu súdneho prieskumu je narušená právna istota, keďže preskúmané rozhodnutie môže byť zrušené. Možno konštatovať, že v rámci správneho súdneho prieskumu dochádza k stretu princípu legality (súlady rozhodnutí správnych orgánov so zákonom) s princípom právnej istoty (prieskum právoplatného, tzn. nezmeniteľného a záväzného rozhodnutia).

13. Vzhľadom na uvedené musel zákonodarca reflektovať stret princípu právnej istoty a princípu legality a v rámci testu proporcionality koncipovať zákonné predpisy (týkajúce sa správneho súdneho konania)

tak, aby na jednej strane bola poskytnutá primeraná a účinná ochrana individuálnych práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb, čo v sebe zahŕňa aj požiadavku súladu rozhodnutí správnych orgánov so zákonom, s princípom právnej istoty, ktorý vyžaduje nezmeniteľnosť a závažnosť právoplatných rozhodnutí orgánov verejnej správy tak, aby tieto mohli byť podkladom na ďalší postup či už správnych orgánov alebo fyzických a právnických osôb. Význam prekuzívnej lehoty na podanie správnej žaloby je práve tým prienikom požiadaviek legality a právnej istoty, ktorý umožňuje realizovať dotknutým fyzických a právnických osôb svoje právo na ochranu podľa Čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a zároveň spĺňa požiadavku právnej istoty, kedy po uplynutí lehoty na súdny prieskum spôsobuje nemennosť rozhodnutia a vytvára pevný zákonný podklad pre ďalšie postupy či už správnych orgánov alebo fyzických a právnických osôb.

14. Napriek tomu, že konania, kde je žalovaným Centrum právnej pomoci podliehajú menej formálnemu konaniu, kasačný súd nemôže odpustiť zmeškanie lehoty na podanie správnej žaloby, keď jej odpustenie je v zmysle princípov právneho štátu vylúčené (§ 181 ods. 4 S.s.p.).

15. Vzhľadom na to, že správny súd postupoval správne, keď po ustálení oneskoreného podania žaloby, žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d) S.s.p. odmietol, kasačný súd rozhodol tak, že kasačnú sťažnosť žalobkyne ako nedôvodnú postupom podľa § 461 S.s.p. zamietol.

16. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. a contrario k §§ 167 ods. 1 a 168 S.s.p., tak že žiadnemu z účastníkov právo na ich náhradu nepriznal, pretože žalobkyňa nebola v kasačnom konaní úspešná a v prípade žalovaného nedošlo k naplneniu predpokladu obsiahnutého v ust. § 168 S.s.p..

17. Záverom kasačný súd konštatuje, že vydaním napadnutého rozhodnutia zo strany žalovaného správneho orgánu, právo sťažovateľky domáhať sa určenia, že poškodenie zdravia žiadateľky je chorobou z povolania, príslušným súdom ostalo zachované.

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 k § 147 ods. 2 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.